YIL : 2 — SAYI : 75
18 Kasım 1949 Cuma
İdarehane: Ankara cad. No. 33 İstanbul
Telefon : 25088
FİYATI 10 Kr.

Hürbilek

ISTANBUL IŞÇİ SENDİKALARI BİRLİGİNİN ORGANIDIR

S. Birliğinin eşya piyangosu

İkramiye kazananlar her gün saat 10-19 arasında Birliğe müracaatları

Çalışma Bakanı işçiler arasında

Bir hafta İstanbulda kalan bakan sendikacılarla bir toplantı yaptı

Bakan "aranızdan omuzlarımda yükle ayrılıyorum" diyor.

Şehrimizdeki bütün işçi sendikaları başkanları, Çalışma Bakanı Reşat Şemsettin Sirerin kendileriyle bir toplantı yapmasını istemişler ve Bakan da bu toplantının yapılmasına muvaffakat etmiştir. Cumartesi günü saat onda Bölge Çalışma Müdürlüğünde hazırlanan bir adada yapılan işçi sendikaları başkanları toplantısında Bölge Çalışma, İşçi Sigortaları Kurumu ve İş ve İşçi Bulma kurumu müdürleriyle müfettişler ve gazeteciler hazır bulunmuştur. Saat 14.30 a kadar devam eden toplantıda sendikacılardan Hakkı Cengiz, Mehmet Güler, Galip Üstün, Yaşar Beyaztekke, Mehmet Doğan, Ahmet Birimiş, Mustafa Ünal, Mehmet İnanlı ve Tahir Çeşmeci konuşmuş, kendi iş kolları ve mevzuat üzerinde çok alâka verici mevzulara temas etmişlerdir. Çalışma Bakanı her sendikacıdan sonra onu tatmin edici cevaplar vermiş, zaman, zaman bölge çalışma müdürü İsmail Akçay ve işçi sigortaları kurumu müdürü Nedim Güven de işçileri aydınlatıcı izahlarda bulunmuşlardır.

Reşat Şemsettin Sirer

İşçiler, arkadaşları adına yaptıkları temennilerden sonra işçi sendikaları birliği başkanı Zühtü Tetey mütareke yıllarında gıda sanayinde çalışan işçilerin yaptığı bir grevi anlatmış ve neticesinin ne gibi perişanlıklara sebebiyet verdiğini izah etmiştir. Zühtü Teteyden sonra son sözü alan Çalışma Bakanı Reşat Şemsettin Sirer etraflı bir konuşma yaparak işçilerin durumunu, mevzuatın önemini, kendisinin bu dâvaya olan bağlılığını belirten sözler söylemiş ve zaman zaman alkışlanmıştır.

İşçilerin üzerinde durdukları mühim meseleleri ve varılan kararları bildiriyoruz:

Saat 17 ile 19 arasında Yedikule cihetindeki fabrikaların cereyanının kesilmesinden ve işçilerin iki saatinin boş geçmesinden şikâyet eden Hakkı Cengizin dileği Bölge Çalışma Müdürlüğü tarafından nazara alınmış ve alâkalılarla derhal temasa geçilmesi kararlaştırılmıştır. İş kazaları ve meslek **hastalıkları sigortasının ıslahını isteyen Hakkı Cengize** verilen cevaba göre; Bakanlık ve işçi sigortaları genel müdürlüğü sigortalar m u c i b i n c e işçilere verilmekte olan tazminat ve aylıkların dayandığı maliye tüzüğü yeniden gözden geçirilecek ve işçiye daha fazla para ödenmesi yoluna gidilecektir.

Mehmet Güler, işçilerin tensikata tâbi tutulduğundan bahsetmiş ve işsizliğin önüne geçilmesi için tetbir alınmasını istemiştir. Bakan mensucata mütealik ithalâtın durdurulacağını, hazırlanan yeni ithal rejiminde bu noktanın hesaba katıldığını bildirmiştir. Çalışma Müdürlü de hususi iş yerlerinde işçi kadrolarının ne miktar üzerinden daraltılmakta olduğunu tesbit edecek ve bir raporla Bakanlığa bildirecektir.

Galip Üstün, sendikaların inkişaf edemediğini, mutlaka işçilere grev hakkının tanınmasını ve sendikalar kanununun tadilini istemiş

(Devamı 2 de)

Çalışma bakanı sanayicilerle görüştü

İş verenler bilhassa sanayi buhranından bahsettiler

Çalışma Bakanı Reşat Şemsettin Sirer sanayi birliğinde mensucat sanayicileri ile bir toplantı yapmıştır. Bu toplantıda İstanbul milletvekili Ali Rıza Arı, Dr. Rebii Barkın, Çalışma müdürü, İşçi Sigortaları ve İş İşçi Bulma Kurumları müdürleri, Bakanlık teftiş heyeti reisi hazır bulunmuşlardır.

Bu toplantıda Bölge Sanayi Birliği Başkanı Hilmi Naili Barlo söz alarak sanayi bölgesi meselesi üzerinde belediyenin müdahalelerinden şikâyet etmiş, seneler geçtiği halde henüz sanayi mıntakasının tâyin edilmemiş olmasını teessürle bildirmiştir.

Şakir Zümre sanayyin içinde bulunduğu buhranlı durumdan bahsederek demiştir ki:

"— Bugün bütün sanayi bir kriz içinde yuvarlanmaktadır. Hükûmetin bu buhranlı duruma bir çare bulması için âcil tedbirler alması lâzımdır. Bütün fabrikalar faaliyetlerini tatil etmek üzere bulunuyorlar. Eskiden fabrikamda 2000 işçi çalışırken bugün bu miktar 500 e inmiştir. Hükûmet sanayicilere uzun vadeli, az faizli kredi vermelidir. Ticaret ve Sanayi Odası sanayicilere fayda sağlamaktan çok uzaktır. Memleket sanayiinin gelişmesi için bir sanayi odası kurulmasına şiddetle ihtiyaç vardır.

Diğer fabrikatörler de sanayi kanunu ile muamele vergisinde yapılacak ıslahatın bir ân evvel kanunlaşması üzerinde durmuşlardır.

Bakırköy mensucat işçilerinin toplantısı

SENDİKA, TEKSTİL SENDİKASININ ŞUBESİ HALİNİ ALDI

Bakırköy Mensucat işçileri sendikasının yıllık genel kurul toplantısı pazar günü saat 13 de sendika merkezinde yapılmıştır. Bir yıllık faaliyet raporunu Ziya Hepşen okumuş ve rapor üzerinde konuşmalar yapılmıştır. Hayri Öner ve İhsan Önaslan mesai saatlerinde yapılması istenilen değişiklik teşebbüsünde muvaffak olamadıkları için eski idare heyetini şiddetle tenkit etmiştir. İhsan Önaslan idare heyeti raporunun kendisini tatmin etmediğini ve fabrikaya kadar gelen bir Bakanla yapılan bir görüşmenin rapora yazılmadığını, söylemiştir. İhsan Önaslan Bakana usta ve usta başı olanların işçi mümessili olmaları gibi garip bir teklifte bulunulmuş olmasını da tenkit etmiştir.

Eski idare heyetinin işçi sigortaları kurumu ile meşgul olunmayışı da şiddetle tenkit edilmiştir.

Yönetim kurulu başkanı Ziya Hepşen tenkitlere teker teker ve tatmin edici cevaplar vermiş ve neticede rapor kabul edilmiştir.

Hesap ve müzakere raporları da okunup kabul edildikten sonra sendikanın, Tekstil Sanayii işçileri sendikasının Bakırköy şubesi haline gelmesi kabul edilmiştir.

Şube yönetim kurulu için yapılan seçimde Ziya Hepşen, Cemal Yaman, Ahmet Cansızoğlu, Reyhan Ozan, İhsan Önaslan, Sefer Hançer ve Rahmi Macaroğlu seçilmişlerdir. Şube yönetim kurulu Başkanlığına Ziya Hepşen getirilmiştir.

Garsonlar sendikasının kongresi

TOPLANTIDA ÇALIŞMA BAKANI DA BULUNDU VE BİR KONUŞMA YAPTI

İstanbul Garsonlar Sendikasının yıllık genel kurul toplantısı geçen perşembe günü saat 14 de Taksimde Maksim salonunda yapılmıştır. Kongrede Çalışma Bakanı Reşat Şemsettin Sirer, İstanbul milletvekili Ali Rıza Arı, Dr. Rebi Barkın, Sabahattin Selek, diğer sendikalar mümessilleri İstanbul İşçi Sendikaları Birliği yönetim kurulu üyeleri, İşçi Sigortaları Kurumu İstanbul şubesi başkanı, Çalışma Müdürü İsmail Akçay hazır bulunmuşlardır.

Kongre başkanlığına Kâmil Ataçlı seçildikten sonra Ebedî Şef Atatürkün manevî huzurunda beş dakikalık bir ihtiram duruşu yapılmıştır.

Bundan sonra yönetim kurulu başkanı İsmail İnan bir yıllık çalışma raporunu okumuştur. Raporun okunmasından sonra bazı üyeler söz alarak raporu tenkit etmişlerdir.

Bu arada Yunus Yakar (Ecnebi tabalı garsonların içkili yerlerde çalıştırılmamaları için Bakanlar Kurulundan karar alınmasını bir

İsamil İnan

sene evvel istemiştik. Hâlâ bir cevap alınmadı. Bu yüzden bir çok arkadaşlarımız işsiz kalıyorlar. Varisten malûl olan bir tranvay işçisine 13 lira maaş bağlandığına ve sonra ikinci bir heyetinin muayenesiyle bunun da sigorta kurumu tarafından geri alındığına dair gazetelerde bir haber okuduk. Bunun tenkid edilmesini bekledim. Fakat olmadı.

Sigortaya dahil olmayan bir çok iş yerleri var. Sıkı teftiş yapılmalıdır demiştir.

Hasan Cabbar da söz almış ve şunları söylemiştir:

— Yönetim kurulu bir sene içinde hakikaten çok çalışmıştır. Ecnebi garsonlar meselesi üzerinde ehemmiyetle durmuştur. Belediye

(Devamı 4 de)

İşçi meskenleri

Bakan Vali ile bazı yerleri gezdi

Memleketimizin bazı iş yerlerinde kurulması için tetkikler yapan işçi meskenleri meselesi artık tatbik sahasına girmiştir.

Ankaradan sonra İstanbulda da işçi meskenleri için bazı mıntıkaların tesbit edildiği ve bu işin şehir plân üzerinde de tescil edildiğini yazmıştık.

Çalışma Bakanı Reşat Şemsettin Sirer Şehrimize son gelişinde İstanbuldaki işçi vatandaşların mesken dâvaları işiyle de alâkadar olmuştur.

Bakan, İstanbul vali ve Belediye Başkanı Ordinaryüs Profesör Dr. Fahrettin Kerim Gökay'la birlikte şehir plânında işçi meskenlerine tahsis edilen mıntıkaları gezmişler ve alâkadarlardan izahat almışlardır.

Pek kısa bir zaman sonra işçi evleri inşasına başlanacaktır. Diğer taraftan Yuva Yapı Kooperatifi de bu husustaki hazırlıkları tamamlamış gibidir.

Çalışma Bakanının diğer temasları

Bakan bütün haftayı işçilerle beraber geçirdi

Çalışma Bakanı Reşat Şemsettin Sirer şehrimizde bulunduğu bir hafta içerisinde, hemen bütün zamanını işçilerle geçirmiştir.

Bakan bu arada hemen hemen her gün Sendikalar Birliğine uğramış ve sosyal dâvalarımız üzerinde samimî hasbıhaller yapmıştır.

Reşat Şemsettin Sirer cuma günü Bomonti Bira Fabrikasına giderek doğruca işçilerin çalıştığı salonlara girmiş tekrar tekrar onların dertlerini dinlemiş, dileklerini tesbit etmiştir. İşçiler, kendi dertlerini dinlemek üzere Bakanın iş yerlerine kadar gelmiş olmasından son derece mütehassis olmuşlardır.

Ayrıca İstanbul İşçi Sendikaları Birliği Çalışma Bakanı Reşat Şemsettin Sirer şerefine Cumartesi günü akşamı Taksim Belediye gazinosunda bir akşam yemeği vermiştir. Yemek büyük bir neş'e içinde yenilmiş, muhtelif mevzularda samimî hasbıhaller yapılmıştır.

Eski bir grevci ile konuştum

Naci Bilgin diyorki: "Grev mi? Bu gün için grev istemek kadar mantıksız bir şey olamaz. Böyle bir istekte bulunanı ben işçi düşmanı sayarım„

Son azmanlarda ve muhatelif yerlerde Grev kelimesini ağızlarında çenge sakızı gibi çiğneyenler çoğaldı. Grevin faydasından bahsedenler olduğu gibi zararından bahsedenler de var. Bu arada işçiye yaptıkları neşriyatla zarar veya fayda temin edip edemiyeceklerini muhakeme etmeden grev hakkında mutalâa serdeden bazı gazeteleri de görüyoruz. Bu bahiste işçi arkadaşlara bir fikir olsun diye; eski ve muammit bir grevci olan, bugün; Beykoz deri ve Kundura işçileri sendikası başkan vekili ve işçi mümessili Naci Bilgin'i bizzat tertiplediği bir grevi anlatması için fabrikada buldum.

Sendika odasında karşılıklı oturduk. Havadan sudan bahsettikten sonra:

— Naci Usta dedim. Yurdumuzda İş Kanununun greve cevaz verdiği zamanlarda bir greve iştirak etmiş hattâ bunu tertip edenler arasında bulunmuşsun. Bana bu grevi anlatır mısın?

Naci Bilgin;

— « Grev mi? Bugün için grev istemek kadar mantıksız bir şey olamaz. Böyle bir istekte bulunanı; ben işçi dâvasının düşmanı addederim.» dedi ve ilâve etti:

— Bu sözümün doğruluğunu ancak; o greve iştirak etmiş veya görmüş olanlarla bu vak'anın doğruluğuna inananlar takdir ederler.

1922 (1338) yılında Beykoz Deri Kundura fabrikasına 40 kuruş yövmiye ile işe başlamıştım. O zaman; şimdi Sümerbank'a bağlı olan fabrikamız Sanayi-Maden Bankasına bağlı idi. Bugünkü gibi paralarımızı muntazam alamıyor, verilen ücret bizi tatmin etmiyordu.

Bugünkü sendikalar gibi; o zamanlar Amele Teali Cemiyeti adı ile bir cemiyetimiz vardı. El'an şehir meclisi azâsı olan Hüseyin Köktürk Cemyetin başkanı idi. Fabrikamızda 550 kadar işçi çalışırdı. Cemiyete bağlı fabrikada çalışan 30 arkadaş bulunuyorduk. Fabrikanın bu durumu tahammül edilmez bir hal almıştı.

GREV NASIL HAZIRLANDI

1926 yılı sonbaharında Ömer Kalender, Hamdi Usta ve Feyzi Usta ile bir öğle üstü yemek paydosunda konuşuyorduk:

Mevzu her zamanki gibi ücretlerin azlığı ve zamanında verilmeyişi idi. Ortaya grev fikrini attım.

İlk nüvesini attığım bu fikri ikinci bir toplantıda 50 kadar arkadaşla konuştuk.

Bunun üzerine işveren vekili durumunda olan işletme şefi Kenan beyle bir konuşma yaptık kendisine bu durumun nasıl düzeleceğini sorduk. Aldığımız cevap her zamanki gibi boş vaad'erden ibaretti. Nihayet üçüncü bir gizli toplantıda grev yapmak üzere karar verdik.

Fakat bunun idaresi ve fabrikadaki her arkadaşı iknâ edebilmemiz meselesi güç bir durum almıştı.

Grev hakkı vardı. Fakat grev yapacakların ihtiyacını temin edecek teşkilât yoktu. Her şeye rağmen vaad'ettiğimiz kararı tatbik etmemiz lüzumlu olduğundan karar veren arkadaşlarla beraber harekete geçtik. Her kısımda ağızdan ağıza grev kelimesi dolaşıyor, her arkadaş (parola) bekliyordu.

PAROLA VERİLİYOR

Nihayet karar aldığımızın üçüncü günü öğle paydosu Beykoz çayırına 350-400 arkadaş toplandık. İçimizden Feyzi Karataş (Halen Beykoz Deri Kundura fabrikasında ustadır.) yüksek bir toprak yığını üstüne çıktı. Grevin sebep ve icaplarını anlattıktan sonra hep beraber yemin ettik. İstediğimiz şey gayet basitti. Hakkımızı istiyorduk. Öğleden sonra herkes dağıldı.

Naci Bilgin

GREVİN BİRİNCİ GÜNÜNDE ÇÖZÜLME

Ertesi günü şafakla beraber grevi teşvik eden bizler, yani ilk 30 arkadaş fabrika yollarını kestik. İçimizde muvaffak olamıyacağız korkusu vardı. Ve bu tecelli etti. Bizim bu hareketimize mukabil işveren de tedbirlerini almış grevcileri fabrikaya celbetmek için lüzumlu olan her şeyi yapmak üzere harekete geçmişti.

İşçi iki teklif arasında istikrarsız bir vazyiette idi. Nitekim grevin birinci gününde fabrikaya bir gün evvel grev için söz verenlerin denizden sandalla, kara yollarını da değiştirerek dağ yoludan geldiklerini gördük.

350 grevciden ikinci günü akşamı yaptığımız taadatta 120 kişi kaldığımızı gördük. Korktuğumuz başımıza gelmişti. Çözülme devam ediyordu. Öğle üstü 120 nin 60 kişisi de grevden vazgeçti ve 60 kişi kaldık.

GREVİN ÜÇÜNCÜ GÜNÜ

Grevin üçüncü günü sabahleyin yapılan toplantıda 38 kişi kalmıştık.

İşin vahametini anladık topluluk tahammül edemiyordu. Aramızdan bir heyet seçerek, Sanayi - Maden Bankasına gönderdik. Heyetin dönüşünü heyecan ve merakla bekliyorduk. Grevi yaptığımıza pişman olmuş değildik. Fakat işveren de samimi değildi.

O gün Sanayii - Maden Bankasına giden arkadaşlar, (Saraç Fikri usta, Hamdi Çağatay, Hüseyin Çalur hepsi de dâvamızı iyi bilen, müdafaa edebilecek kimselerdi. Bu heyet Banka ile konuştu. alınan netice sıfırdı. Oradan da atlatılmıştık. İşveren gayesine ulaşmış 38 kişi kalmıştık. İşin en garip tarafı; bütün konuşmalarımızın günü gününe işverene nakledilmesi idi. Görüyorduk ki; kalan arkadaşlarımız arasında bile samimi olmayanlarımız vardı. Heyetin dönüşünü müteakip hiç bir garanti almadan fabrikaya dönecektik.

Son olarak kalan 38 arkadaşla çayırda son bir toplantı daha yaptık. Bu toplantıda eğer işveren yaptığımız bu grevden ötürü bizi tazyik eder ve çalışamıyacak duruma düşürürse bu hal hangmiz için varid olursa olsun 38 imiz birden ayrılacaktık, karar karardı.

İŞ BAŞINA DÖNÜŞ

Ve fabrikaya döndük. Fabrikaya dönüşümüz bir fecaatti. Grev kararı verip iş başı yapanlar bize bakamıyor. Biz grev yapıp dönenler de hiç bir başarı elde edememiş olmaktan utanıyorduk.

(Devamı 4 de)

Bakan işçiler arasında

(Baştarafı 1 de)

tir. Çalışma Bakanı sendikacıların bu toplantıda bulunarak dileklerini Bakana bildirmelerinin dahi, sendikalar kanununun ne kadar iyi olduğunu göstermeğe yettiğine işaret etmiştir. Henüz 3 yaşında olan sendikaların günden güne geliştiğini bildiren Bakan sendikaların kuvvetlenmesi için, onların işçilere yardımlarda bulunması gerektiğini söylemiştir. Bu sırada Süreyya Birol, Galip Üstünün bağlı olduğu sendika hakkında bazı sert sözler söylemiş ve o sendikanın durumundan bahsetmiştir. Bu cümlelere cevaplar verilmiş ve Bakan derhal müdahale ederek, başlıyan münakaşayı durdurmuştur.

Yaşar Beyaztakke tütün işçilerinin müşkil durumunu bütün çıplaklığı ile anlatmış ve kendilerinin senede altı ay az bir para ile çalıştıklarını söylemiş, harice mamûl tütün gönderilmemesi yüzünden işsizliğin çoğaldığını ve işlenmemiş ttütünleri işlenmiş gibi gösterdiklerini iddia etmiştir. Reşat Şemsettin Sirer bu mevzua çok ehemmiyet vermiş ve bu sözleri bir ihbar telâkki ve derhal tahkikat yaptıracağını kat'iyetle ifade etmiştir.

Mehmet Tufan, ağır işler tüzüğünün iyi tatbik edilmediğinden söz açmış ve kendisine gerekli izahat verilmiştir.

Ahmet Birimiş de tabak ve deri sanayiinde çalışan arkadaşlarının dertlerine tercüman olmuş, sendikaya yazılanların işten çıkarıldığını, yemekhanede fazla konuşanların fabrikadan atıldığını söylemiş, işçi arkadaşlarının fıtık, kanser ve ülserden muztarip olduklarını beyan etmiştir. Mustafa Ünal da bir çok mensucat işçilerinin işsiz kaldığını, harp yıllarından sonra refaha kavuşacaklarını sandıkları halde bu ümitlerinin boşa çıktığını çok acı çok acı misallerle belirtmiştir. Ziya Üçer de tütün işçileri arasında vereme tutulanların çoğaldığını anlatmış, önlenmesini istemiştir.

Mehmet İnanlı ise tramvay idaresinin tensikat yapmağa hazırlandığını hakkını arayacak durumdaki işçilerin tasfiye edileceklerini iyi bildiklerini ifade etmiştir. Tahir Çeşmeci de işçi evlerinin bir an evvel kurulması temennisinde bulunmuştur.

Bundan sonra Çalışma Bakanı işçilere şu hitapta bulunmuştur:

"— Toplandık, görüştük, biraz sonra ayrılacağız! Fakat buradan gönül ferahlığı ile çıkacak değilim. Omuzlarımda ve vicdanımda büyük bir yükle ayrılacağım. Bu yük Mustafa Ünal arkadaşımın konuşması ile bana tahmil edilmiş oldu. Bundan yüz sene, 80 sene, hattâ 60 sene evvel halk idaresinin en mükemmel örneklerinden biri olan İgilterede benim yerimde bulunan devlet adamı bu yükü hissetmiyordu. Çünkü o günün ve o günkü devletin vazifeleri bambaşka idi.„

Bakan devlet telâkkilerinin geçirdiği istihaleyi belirttikten sonra işverene lokavt, işçiye de grev hakkının tanındığı o günlerde ve o şekil devletlerde husule gelen durumun ana hatlarını çizmiş, bugün dahi grevin işçiye hak olarak tanındığı memleketlerden misaller vermiş ve sendika başkanlarına şu suali tevcih etmiştir:

"— Galip Üstün arkadaşım grev hakkının tanınmasını istemişti. Onunla hemfikir olan arkadaşların ne nisbette olduğunu bilmek isterim. Aynı fikirde olanlar lütfen ellerini kaldırmak suretiyle işaret etsinler!„

Bunun üzerine hiç bir elin kalkmadığı görülmüş ve Bakan şöyle demiştir:

"— Bu mevzuda Ankaraya ferahlık içersinde döneceğim! Yalnız son olarak bir şeyi burada işaret etmek isterim: Bir gazetecinin Adanadaki konuşmamı işçi arasında infial uyandırır şekilde göstermişti. Görüyorum ki binlerce işçinin mümessili olan sizler de ve dolaştığım yerlerde temas ettiğim işçi arkadaşlarım da Reşat Şemsettin Sirere karşı bir infial yoktur..

Bu sırada işçiler: "asla!„ diye bağırmışlar, Bakanı alkışlamışlardır.

Bu konuşmanın bıraktığı iyi bir hava içinde toplantı sona ermiştir.

Sendika Başkanlarına (4) sual

İst. Tekstil sanayii işçileri sendikası başkanı Yaşar İyidoğan'ın cevabı:

1 — İlk zamanlarda sendikaların mahiyeti ve dâvamızın işçi arkadaşlara anlatılmasında epey güçlük çektik. Fakat şimdi bu güçlük hemen hemen ortadan kalkmış bulunuyor. Sendikayı ve sendikacılığı tamamen kavramış olan ve sendikanın kendi menfaatlerini en iyi şekilde koruyacağına inanan işçilerimiz bu yük bir o gunluk, karşılıklı bir güven içinde gayelerimizin tahakkuna çalışıyorlar.

Umumiyetle dâvamızın başarılmasında bir zorluğa rastlamadığımızı beyân edebilirim.

2 — İşverenler ile sendikamız arasında münasebetlerimiz ahenkli olarak devam edegelmektedir. Sosyal siyasetin icaplarını yerine getirmeyi prensip olarak kabul eden işverenlerden, kuruluştan beri müzaheret gördük.

Ancak sendikaların iç yüzünü ve dâvalarının müsbet ve faydalı münasebetler tesis etmek olduğunu kavramayan işveren vekillerinin bazılarının faaliyetlerimizi aksatıcı hareketlerine şahit olduk. Bugün için bu mesele de ortadan kalkmış bulunuyor. İş Kanunu hükümleriyle tesis olunmak istenilen güvenli

Yaşar İyidoğan

ve anlayışlı çalışmaya dayanan bir tasarının meydana getirilmesi yolundayız. Temennimiz bu ahenkli faaliyetin gelişmesi ve işçilerimize vermek istediğimiz daha rahatlayıcı bir hayatın teminidir. İstikbalin bize böyle bir çığır açacağına eminim.

3 — Sendika olarak ele aldığımız dâvaları kısaca şöyle sıralayabiliriz:

a) *Tüzüğümüzde de yazılı olduğu veçhile Sosyal yardımlara büyük bir yer vermek.*

b) İşçilerin refahını arttırmak yolunda ücretleri arttırmaya çalışmak.

c) Sendikamız üyelerinin Genel Kültürlerini arttırmak ve kurslar açmak.

d) Kendi branşımızdaki ve gerekse bütün işçileri bir araya toplamak.

e) İşverenler lehine olan mevzuat hükümlerini lehimize çevirmek.

Bu suretle dâvalarımızda genel olarak muvaffak olduk diyebiliriz.

Filvaki Sosyal yardımlara büyük bir önem verilmiş olup geniş ölçüde yardımlar yapılmıştır. Kısım kısım yerlerde ücretlerin arttırılmasında muvaffak olduk. Bir kütüphanemiz ve üyelerimiz ile ailelerine açılan halen faaliyette 80 mevcutlu bir Biçki - Dikiş Kursumuz var. Branşımızdaki işçi kitlesini Tekstil Sanayii İşçileri Sendikası adı ile tek bir çatı altına toplamış bulunuyoruz.

3008 Sayılı İş Kanunumuzun 30 dan fazla maddelerinin diğer sendikaların da yardımiyle tadiline çalıştık. Bu tadilât yakında Meclisten çıkacaktır.

4 — İş mevzuatımızda tadile muhtaç hükümler muhakkak ki epey kabarık bir yekûna baliğ olmaktadır. İşsizlik sigortasının tesisi sendikalarımızın vazifelerini kolaylaştıracağı gibi, asgarî ücret esasının da kabul edilmesi ücret mevzuunda bir muvazene kuracaktır.

Ferhat Topuz
ile
Muazzez Topuz
evlendiler
8.8.949

Meşhurlar arasında

Ağa Han'la karısı Begum'a ait 2 milyon lira değerindeki mücevherlerin çalınmasındanberi iki ay geçtiği halde, soygunu yapan haydutlar hâlâ yakayı ele vermemişlerdir. Fakat büyük bir servet kaybetmesine rağmen dünyanın bu en garip zengini at yarışlarından vaz geçmiş değildir. Herkes Ağa Hanın ne müthiş bir yarışçı olduğunu bilir.

Ağa Han, 2 milyonluk mücevherat uçup gittikten sonra bir müddet oğlu Ali Han'la gelini Rita Hayworth'un yanında kalmış, sonra karısı ile birlikte İngiltereye geçerek mevsimin en hararetli yarışlarında ısbatı vücut etmiştir. Bir taraftan milyonlar kaybetmesine rağmen, bu sene yarışlarda Ağa Han'ın talihi yaver gitmiştir. Meselâ meşhur "Grand National„ yarışını kazanmış, Ascot yarışlarında da "Fırtına„ adındaki kısrağı kuvvetli rakiplerini geçerek ona 26 bin Sterlin getirmiştir.

Ağa Han'ın son zaferi İrlandada olmuştur. Laytown'da yapılan yarışlarda "Şeytan tozu„ isimli atı bu küçük şehirde 1944 tenberi ilk defa olarak birinciliği yakalamağa muvaffak olmuştur. Mükâfatı büyük olmayan, fakat kıymeti büyük olan bu yarışı kazandıktan sonra Ağa Han derin bir nefes almış, jokeyine kıymetli bir saat hediye etmiştir.

* * *

Şimdi at yetiştirmek merakı İngiliz Kıralı ailesine ve İngiliz siyasilerine de sirayet etmiştir. Prenses Elizabeth'in atı evvelki haftaki yarışlarda bir ikincilik, bu haftaki yarışlarda da bir birincilik elde etmiştir. Churchillin atı da bir birincilik almıştır. Prenses Margaret de at yetiştirmeğe başlamıştır. Son defa İskoçyaya gittiği zaman, Airlie Dükası ona bir at hediye etmiştir. Balmoral'da bu atı çalıştıran Margaret henüz onu yarışlara sokmuş değildir ama yakında sokmak niyetindedir.

Bu vesile ile de İngilterede küçük prensesin ne zaman ve kiminle evleneceği meselesi tekrar ortaya çıkmıştır. Marlbrough Dükası ile evleneceği hakkında ortada dolaşmasına rağmen, bu rivayetler bir neticeye ulaşmış değildir. Şimdi de Kral ailesinin İskoçyaya seyahatleri sırasında Prenses Margaret'e iyi arkadaşlık eden Lord Oglivy'den geçen sene çıkan rivayetler hâlâ bahsedilmeğe başlanmıştır. 23 yaşında olan delikanlı, İskoçyanın en zengin ve asil ailelerinden birisine mensuptur ve ana tarafından prensese biraz akrabalığı da vardır. Margaret ve Oglivy beraberce dolaşmışlar ve Perth'de yapılan yarışlara da gitmişlerdir. Şimdi Londra gazeteleri bu yeni namzetten de bahsetmeğe başlamışlardır.

* *

İngiltere Kral ailesine mensup birisinin evlenmesi hâlâ bütün dünyada alâka ile karşılanan bir hâdise olmaktan kurtulmuş değildir. Geçenlerde Kralın yeğenlerinden olan ve İngiltere tahtının 11 nci varislerinden sayılan Lord Harewood'un bir Viyanalı piyanist kızla nişanlanıp acele olarak evlenmesi de türlü dedikodulara sebep olmuştu.

Bu dedikodulardan kurtulmak için Kont ve Kontes Harewood, balaylarını geçirmek üzere İtlayaya ve İtalyanın en şairâne yeri olan Venedik'e gitmişlerdir. Harewoodla karısı burada meşhur İtalyan bestekârı Malpiero'ya misafir olmuşlar ve gondola binerek tatlı aşk saatleri yaşamışlardır. Fakat gazetecilerden kurtulduklarını zanneden iki âşık aldanmışlardır. Meşhurlar nereye giderlerse gitsinler gazetecilerin takibinden kurtulamazlar. Bunun için de gazeteciler ve gazete fotoğrafçıları onları bu gondol gezintileri esnasında yakalıyarak resimlerini çekmeğe muvaffak olmuşlardır.

İşin diğer garip tarafı da şudur. Bu gondol gezintileri Harewood Konto ile güzel karısına pek tuzluya mal olduğundan bir motör kiralamak mecburiyetinde kalmışlar ve bütün günlerini bir motörde geçirerek yemeklerini dahi motörün içersinde yemeğe başlamışlardır. Bunun sebebi de Lordun yanındaki paraların suyunu çekmiş olmasıdır. Nihayet bestekâr Malipiero'nun bankada çalışan oğlu, Lordun Troweler's çeklerini değiştirmeğe muvaffak olmuş ve bu suretle balaylarının en tatlı yerinde karı koca parasız kalmaktan kurtulmuşlardır.

* * *

İtalyanın son Kralı Umbertoyu hatırladınız mı? tahtından olduğu kâfi değilmiş gibi, şimdi de annesiyle arası açılmış bulunmaktadır. Bunun hikâyesi biraz eskidir. Kral Viktor Emanuel'in İtalyanın mağlûbiyeti üzerine tahtından feragat etmesiyle başlayan bu dargınlık eski kıralın Mısırda ölmesiyle bir kat daha artmıştır.

1946 daki İtalyan seçimleri neticesinde tahttan çekilen Umberto, karısı Kıraliçe Marie Jose ile birlikte çok sade bir hayat yaşamağa başlamıştır. Babasının ölümünden sonra ana Kıraliçe Elena da İsviçreye gelmiş ve Merlinge şatosunda yerleşmiştir.

Geçenlerde Kıral ve Kıraliçe çocuklarını büyük annelerinin yanına göndermişler ve sonra da Paristen İsviçreye hareket ederek Kıraliçe Elenayı ilk defa bu vesile ile ziyaret etmişlerdir. Aradaki dargınlık ta bu suretle biraz kırılmıştır. Ama henüz tam mânasile barıştıkları zannedilmemektedir. Nihayet Kıral ve Kıraliçe Marie Jose Parise dönerlerken ana kıraliçe çocukların bir müddet daha yanında kalmasını istemiştir.

Kıral Umberto, sade bir hayat yaşamasına rağmen, günün birinde İtalyaya dönmekten ümidini kesmiş değildir ve bunun için de daima bir siyasi faaliyet göstermekte ve İtalyadaki kıralcıları desteklemektedir.

ALAKA

Çörçil radyoda nutuk vermeğe gidiyormuş. Stüdyonun kapısına gelince şoföre sormuş:

— Beni yarım saat bekleyebilir misiniz?

Karanlıkta müşterisinin yüzünü seçemiyen şoför özür dilemeiş:

— Maalesef bu akşam gidip Çörçi'in nutkunu dinliyeceğim.

Gördüğü alâkadan pek memnun olan Başvekil çıkarıp bol keseden bir İngiliz lirası uzatınca şoför sevinçle bağırmış:

— Çörçil vız gelir, sizi bekliyeceğim!

Dünyada neler oluyor?

Pul merakı:

Londrada Afrika pullarından mürekkep büyük bir pul kolleksiyonunun müzayede ile satışından özel bir kolleksiyoncu donuk mavi renkte ve peni kıymetinde olan üçgen şeklindeki pulu 700 İngiliz lirasına satın almıştır.

1861 de tedavüle çıkarılan bu pulun rengi hatalıdır. Aynı seriden olan 4 penilik ve yine hatalı basılan al renkteki bir pul da 320 İngiliz lirasına satılmıştır.

●

Sentetik pamuk:

Muhtelif memleketlerin paralarını kıymetten düşürmeleri üzerine pamuk fiyatlarının artmış olması bir çok batı Avrupa memleketlerini sentetik pamuk kullanmaya sevketmiştir. (Rayon) diye isimlendirilen bu pamuk şimdi fazlasiyle istihsal edilecek ve bununla pamuğun boş kalan yeri doldurulacaktır.

●

Naylon sinirler:

Birleşik Amerikada romatizmaya karşı Naylon kullanıldığı bildirilmektedir. Son yapılan tecrübelerde dizkapaklarında işlemez bir halde olan sinirler çıkarılmış ve onların yerine Naylondan sinirler konulmuştur. Bir çok kimselerin bu ameliyatlardan sonra iyileştikleri ve yürümeye başladıkları da ilâve edilmektedir.

ŞUNDAN - BUNDAN

Karı koca arasında

İKTISADİ VAZİYET FARKI

Romanlarda ve masallarda bir prenses bir saray neferi ile, asil bir kadın bir şoförle, bir milyoner şarkıcı bir kızla evlenir ve «mes'ut bir hayat» yaşarlar. Hakiki hayatta da bu gibi vak'alara rastlanır. Fakat iktisadi bakımdan tamamen farklı bir durum içinde bulunan bir kimseyle evlenmek ve bu evliliği muvaffakiyetle yürütmek, âşık olan bir çok kimselerin, yahut servet sahibi bir eş arayanların zannettikleri kadar kolay değildir. Servet insana zevkler temin ettiği gibi, hürriyeti tahdit de eder. Şimdi tamamen farklı iktisadi durumda olan çiftlerin karşılaşmaları muhtemel olan meseleleri kısaca tetkik edelim.

Evliliğin muvaffak olabilmesi için mali bakımdan hazırlıklı olarak işe başlamak lâzımdır. Eğer daha zengin olan erkek ise, mesele biraz daha kolaylaşır; çünkü ihtiyaçları erkeğin karşılaması an'aneye daha uygundur.

Fakat koca daha fakir ise ve karısının parasından faydalanmak ister veya buna mecbur olursa, o zaman bu vaziyetin kendi şahsiyeti üzerinde ve karısının gerek kendisine, gerekse izdivaçlarına karşı takınacağı tavırda ne gibi tefsirler yaratacağı bir mesel olarak ortaya çıkar. Bazı erkekler an'anelerin o kadar tesiri altındadırlar ki, karılarının paralarına muhtaç olmaları kendilerinde bir aşağılık duygusu yaratır, içinde bulundukları vaziyet asaplarını bozar. Fakat bazı tip erkekler de zekâ ve şahsiyetleriyle bu vaziyetten iyice istifade ederek, fevkalâde muvafakiyet kazanırlar. Fakat kadın hâkimiyet iddiasına kalkar veya kocasından daima minnettarlık beklerse, işte o zaman çatışmalar başgösterir.

Eğer koca daha fakirse ve karısının parasına hattâ karısının ısrarına rağmen hiç el sürmek istemezse, o zaman karı koca arasına bir soğukluk girebilir. Öbür taraftan sadece kocasının kifayetsiz gelirine dayanarak yaşamak rahatlık ve refaha alışkın olan kadın için tahammülü güç gelebilir, ve karısını bu vaziyete soktuğunu gören koca pişmanlık, esef ve aşağılık duygularına kapılabilir.

Eğer kadın fakirse, kocasının yaşama tarzına ayak uydurmakta güçlük çekebilir. Mütevazi bir geliri olan bir çok ailelerin kızları, ahçılar, hizmetçilerle veya çok masraflı bir şekilde ev idare etmeyi beceremezler. Yahut şöyle bir vaziyet de zuhur edebilir: Birdenbire zengin bir hayata kavuşunca, bu gibi kızlar ölçüsüz bir şekilde para sarfetmek arzusuna kapılırlar; bu da zengin fakat idareli bir kocanın canını sıkabilir.

Her ne olursa olsun, bu gibi evliliklerde muvaffak olmak, göründüğü ve zannedildiği kadar kolay değildir. Onun için mutlaka bu şekilde bir izdivaç yapmak isteyenler, daha evlenmeden eşleriyle başbaşa verip paralarını ne şekilde sarfedeceklerini kararlaştırmalı ve istikballerini ümide veya şansa bırakmamalıdırlar.

Ailevi vaziyet farkı

Herkesin bildiği gibi, fakir bir aileden yetişen yüksek şahsiyetler bulunduğu gibi, görünüşte çok iyi vaziyette bulunan ailelerden yetişmiş düşük kimseler de vardır. Bu mevzudaki esas mesele, kendisiyle evlenmek istenilen şahsın ailesinin durumu değil, fakat bu durumun o şahıs üzerine ne derecede ve ne şekilde tesir etmiş olduğunu anlamaktır. Ailevi durumlardaki fark, zevklerde, tavırlarda, içtimaî davranışlarda ve izdivaç münasebetine az veya çok tesir eden daha bir çok şeylerde de farkları doğurur. Bu farklar ne kadar çeşitli ve derin ise, eşlerin anlaşması ve iyi geçinmeler o kadar güçleşir.

Ailevi vaziyeti nazarı itibara almayı zaruri kılan diğer mühik bir mesele de, isteyelim veya istemeyelim, evlenmekle bir takım akrabalara da sahip oluvermemizdir. Bu akrabalar ziyaret edecek ve ziyaret edileceklerdir; şu veya bu şekilde taleplerde bulunacaklar, damadı veya gelini, daha sonra da doğan çocuğu kendi yaşayış tarzlarına intibak ettirmeye çalışacaklardır. Bu ise, karı kocayı ruhen ve kalben birbirinden ayıran ve uzaklaştıran bir sebep haline gelebilir.

Her hafta bir hikâye:

Kadıköy Canavarı

Kız deli gibi âşıktı.. Amma nasıl!.. Hiç tarife tasvire gelir bir şey değildi bu!...

Onu gördü mü bütün vücudunu bir titreme alıyor... Eli ayağı kâh buz, kâh ateş kesiliyor, başı dönüyor, kalbi çarpıyor, resmen baygınlıklar geçiriyordu.

Gençti, toydu, ayıplanmaz, ilk aşkı idi...

Kuşdili çayırına çıkan yolların birinde oturuyorlardı. Kız da, o da..

Yolun nihayetinde bir kahve vardı. Hüseyin kızı görmek için yaşlı, başlı mütekaitlerin devam ettiği bu kahveye çıkmayı ve kaldırımlara konulan iskemlelere oturup, kızın cumbasına bakmayı itiyat edinmişti.

Mahalleli ve kahvedekiler bir şey çakmazlar mı dersiniz, çakarlardı her halde.. Fakat âşık herkesi kör, dört bir tarafı duvar zannediyordu. Mütekait Hilmi efendinin Yemen hâtıralarını dinlemek ve lise imtihanlarına hazırlanmak için ders çalışmak üzere onun burada oturduğuna inanıyorlar, diye farzettiği için cunbaya bakıp için için ah çekmekten kendini alamıyordu.

Amma sizi Allah inandırsın... Kız da kızdı ha!.. Ne kız, ne kız! Şöyle Kadıköyünde Kuşdili çayırı civarındaki mahallelerde bulunan cinsinden, tam boyasız, ahşap evlerden çıkan, esmer tenli, fıkırdak, dalgalı siyah saçlı, şen, şakrak, cıvıl cıvıl soyundan...

(Kızı ben görmedim, medhini Hüseyinin ağzından işittim.. Kadıköyünü ve Kadıköyünün kızlarını da yakından tanıdığım için inandım. âşıkın fazla mübalâğa ettiğini sanmıyorum..)

Kız cici mi cici, oğlan toy mu toy... Kız ayni zamanda fettandı da... Pencereden gülümsemeler o kaldırımdaki iskemlede oturdu mu cunbanın penceresinin perdelerini ona göre tanzim ederek kendisini sade Hüseyine gösterecek şekilde bir oturuşda Hüseyinin aklını başından alışlar.. Lüzumsuz kapının önünde kaldırımları süpürüşler, bir yere giderken arkasına dâvetkâr nazarlarla dönüp, dönüp bakışlar...

Bunların hepsi Hüseyine: «Aptal, haydi benimle konuşsana, seninle mehtapta veya karanlık gecelerde bu sokaklarda dolaşalım, arada bir kolunu belime dolarsın, sana dudaklarımdan öpmene -amma o kadarına- müsaade ederim» demekti.

Hüseyinde kafa ne gezer, üstelik tecrübesiz de... Belki anlıyor, fakat o sevgililere hayalhanede bil sade manolya yapraklariyle dokunabilecek yaşta... Ona el sürse, onun da bir manulya çiçeği gibi solacağını zannediyor.. (Halbuki esmer tenli, kara ateş gibi yanan pırıl pırıl gözlü İstanbul dilberlerine maşallah kolay kolay bir şey olmaz!..)

Hüseyin onu sade uzaktan görmek, sade uzaktan «İlâhe Venüse tapınır gibi tapınmak, kalbini ayakları altına serip onun üzerinde dolaştığını seyretmek, uzak bir yıldıza bakan âşık bir çoban gibi ona uzaktan bakmak ve ilâh...» istiyordu.

Bu Hüseyinin ilk edebiyat tecrübeleri idi.. Kendisi böyle yazıyordu. Biz taşra havadisleri arasında âşık çobanların sevdikleri kızı sırtlayınca çalı arkalarına, dağ tepelerine kaçırdıklarını çok okuduk, mühim bir hadise telâkki edilmediği için olacak onların yıldızları seyrettiğini hiç bir zaman gazetelere yazılmaz..

Yine lâfı karıştırmayıp «yatağının beyaz çarşafları içinde, bâkir sular üstünde yüzen bir nilüfer gibi serilip yatsın» (bu satırlar Hüseyinin defterindendir.) Seyretmek için bir akşam Hüseyin kendini tutamadı.

Vallahi, billahi, tallahi niyeti kızın yatak odasına kadar yükselen ihtiyar akasyanın dallarına tırmanmak, pencereden onun soyunuşunu doya, doya seyretmekti. Bir başka niyeti yoktu.. Başka şeyleri aklına getirmeği «ulvi, kudsi, tertemiz aşkına ve hislerine bir leke sayardı. Bir tecavüz sayar, böyle bir hissi leke gibi yüreğinde taşımaktansa o kalbi susturmayı tercih ederdi.» (Bu yine onun defterindendir.)

Ne demiştik, bir yaz akşamı idi... Hüseyin tozlu sokaktan bir kaç bahane ile gidip gelmişti. Evlerin hepsi ışıksızdı. Sokak uyuyordu. Yalnız jülyetin penceresinde ışık vardı. Balkonlu odanın, onun odası olduğunu öğrenmişti. Balkon kapıları açıktı. Karşıda o yükseklikte bir ev olmadığı için her halde sevgilisi perdeleri böyle kapamayı lüzumlu görmeden soyunmuş bir halde yatağının üstüne uzanmıştı.

Hüseyin onu bir kere görmek, doya doya, kana kana uzaktan onun güzelliklerine bakmak Venüsüne tapınmak istiyordu.

On sekiz yaşındaydı. «Allahım nasıl bir ateşti bu aşk!..» Beşinci defa o balkonun önünden akasya ağacına saldırmadan geçmemiş, dikenler ellerini a cıta dursun, o ağaca tırmanmağa başlamıştı.

Ve tam ağaca tırmanmıştı ki birdenbire ağacın altından tiz ve cehennemi bir düdük sesiyle ve sert, tok bir erkek sesi birden yükselmişti:

«Ulan immüğünü sıkarım, in aşağı!»

Hüseyin bir an içinde bir elektrik lâmbasının ışığı içinde kalmış ve madeni sert bir tabancanın ele alındığını ona anlatmıştı.

"Yakarım in!„

Toy âşıkın ihtiyariyle inmesine ne hacet, elleri gevşeyivermiş ve vız diye ağacın dibine düzülmüştü.. Bu ara bekçi düdük çalıyor, imdadına polis çağırıyordu. Bu feryat, gürültü, haykırışma ile balkona çıkan kız, maşuka, balkona çıkanın kim olduğunu anlamadığı veya belki de bilhassa anladığı için korkudan feryat edip düşüp bayılmıştı.

* * *

Geçenlerde akşam gazeteleri manşet yapmıştı... Cinayet gazetelerinde de resmini gördünüz her halde; hani şöyle yazılıyordu:

Kadıköy canavarı tutuldu

«Bir kaç zamandanberi Kadıköyünde genç kızlara musallat olan ihtiras ve şehvet düşkünü bir serseri nihayet adaletin pençesine düşmüştür. İsmi Hüseyin ve yaşı pek genç olan bu canavar ruhlu habis, son zamanlarda geceleri pencerelerden daha evvelden gözüne kestirdiği kızların odasına giriyor ve menfur... ve ilh..»

İşte bu Hüseyin, bu canavar Hüseyin size ilk aşkını anlattığım Hüseyindir... Bu hâdise de size demin tafsilâtını verdiğim aşkın bir akasya ağacı dibinde sona eren hazin neticesi...

Garsonların kongresi

(Baştarafı 1 de)

nın 40 garsonluk kursu ayın 15 inde açılacaktır. Belediyeden rica ediyoruz. Bu kursa ecnebileri davet etmesinler. Sendikamız bu kurs için belediye ile beraber çalışmalıdır. Ve belediye sendikamızın bu husustaki teklifini kabul etmelidir. Yüzde onlar meselesinin halledilmediğini görmekle üzülüyoruz.

Sonra muayene cüzdanları sendikamız tarafından dağıtılmalıdır.

Üyelerden İsmail Oğultürk garsonların simsarların elinden kurtulamadıklarını iş bulma kurumunun kendilerine faydalı olmadığını, işlerin aksak gidişinin başlıca sebebinin sendikanın üyesinin az oluşu bulunduğunu ifade etmiştir.

Budan sonra Muharrem Yüzgeç. Yusuf ve diğer bazı üyeler de söz alarak tenkidlerde ve dileklerde bulunmuşlardır.

Sabahattin adında bir üye de işsizlik meselesine temas etmiş ve ecnebi tabaı garsonlar meselesinin halledildiği gün, bu dâvanın kısmen kalkacağını ileri sürmüştür.

Yönetim kurulu seçimine geçilmiş ve başkanlığa İsmail İnan, başkan vekilliğine Yunus Yakar. sekreterliğe Haydar Gürkan, veznedarlığa Kadri Erhalavut, muhasipliğe İrfan Süleymanoğlu, ve üyeliklere de İbrahim Sever ve Hasan Cabbar seçilmişlerdir.

Çalışma Bakanı Reşat Şemsettin Sirer arzu üzerine bir konuşma yaparak şunları söylemiştir:

Sevgili arkadaşlarım, işçi kardeşlerim,

Hitabet yapmak için kürsiye çıkmış değilim. Rahat konuşacağım. Kendimi sıkmıyacağım. Aile muhitinde, evde, dostlar arasında nasıl rahat konuşulursa, öyle konuşacağım.

Sevgili arkadaşlarım.

Sizi karşımda az insanlar olarak görüyorum. Kongrenizde bulunanların sayıları azdır. Fakat, yıllar çok çabuk geçer. Kader bana yardım eder de 3-5 yıl sonra aranızda bulunursam sizi kesret halinde, çok insanlar olarak göreceğime eminim. Ve sizi böyle görmek istiyorum. Çünkü tekemmül edeceğiz, ilerliyeceğiz. Bundan 5 sene evvel, 10 sene evvel de bu kadar topluluk halinde değildiniz.

Sizin için bir sendikalar kanunu kabul edildi. Bu her hangi bir politik zaruretin neticesi değildir. 1949 senesinden beri bu memleketin mukadderatını üzerlerine alanlar, sendikaların sizin için, memleket için binbir faydasını düşünerek bunu yaptılar. Bu faydalardan birini size söyleyeyim:

İstanbulda binlerce garson çalışmaktadır. Bir devlet adamının bunlarla tek tek konuşmasına, dertlerini dinlemesine imkân mı vardır? bu imkânsızlığı kaldıracak bir heyet, bir topluluk bulunmalıdır. Sendikalarınızın ve yönetim kurullarının ifa edecekleri bin bir hizmetten biri işte budur.

Ben bir öğretmenin köy enstitülerinde, sanat mekteplerinde bir bir çok dostlarım var. Allaha çok şükür yeni dostlar kazandım. Şimdi benim maden ocaklarında, atölyelerde çalışan kendilerini hiç bir zaman unutamıyacağım ve beni unutmıyacak yeni dostlarım var.

Sevgili arkadaşlarım.

Bin bir derdiniz ve meseleleriniz var. Bu muhakkak. Memleketin dış politikasını ve dahilî işlerini idare eden 16 mesul şahsından biri olarak ben bu gün aranızdayım. 3-4 gün evvel Çukurovada Çırçır fabrikasında, bir ay evvel Kayseride dokuma tezgâhlarında, daha evvel Sivasta çimento fabrikasında ve cer atölyesinde, Zonguldakta yerin altında çalışan işçi arkadaşlarımla bir arada ve omuz omuza idim.

Bugün biz, Bakan ve işçiler, baş başa dertlerini halledecek insanlar durumundayız. Bu hal bütün dünyanın iftihar edeceği bir manzaradır. Bunu görmeyen gözler kör olur.

Sevgili arkadaşlarım,

Sizin iş bölümündeki eşrefli bir zümre olarak bir çok meseleleriniz vardır.

Sizin yüzde onlar meseleniz vardır e

Sizin ecnebi tabaı garsonlar meseleniz vardır.

Türlü risklere karşı emniyetiniz meselesi vardır.

Hemen söyliyeyim ki, ecnebi tebalı garsonlar meselesinin bir kaç hafta sonra tarihe karıştığını göreceksiniz.

Yüzde onlara gelince; garson arkadaşlarımın aldıkları % 10 lar kanuni bir mükellefiyet olmadığı için bir tarafta tamamen garsonlara veriliyor, bir tarafta kesintiye tâbi tutuluyor, bir tarafta hiç verilmiyor. Bu yüzden bir atıfet gibi kalıyor.

Bu memlekette elinin emeği ve alnının teriyle çalışan insan hak ettiğini almalıdır. Benim idealim budur. Ben tahakkuk ettirmezsem yerime gelenler tahakkuk ettireceklerdir.

Bu memleketin çalışan evlâdı atıfete muhtaç olmıyacaktır.

İş Kanununu değiştirecek tasarı meclistedir. Şimdilik bu kanun çıkıncaya kadar elimizdeki imkânlarla işi yürütelim. Fakat iş kanunu çıktıktan sonra vaziyet değişecektir. O zaman memleketin bütün çalışan evlâdı kanunun himayesine girecek, İş Kanunu bir işçi çalıştıran iş yerlerine kadar tatbik edilecektir.

Denizde, havada, tarımda çalışan işçiler için de kanunlar hazırladık.

Size iyi bir haber olarak bildiririm ki; umumî hastalık sigortası kanunu hükûmetten çıkmış B. M. M. ne takdim edilmiştir Bunu yıl başına kadar çıkarabilirsek çalışan vatandaşın hastalık meselesi halledilmiş olacaktır.

İş mahkemeleri kanunu da B. M. M. nin gündemindedir. İş mahkemelerinin işçiye temin edeceği kolaylığı izaha lüzum görmüyorum.

Bunlarla işlerimiz bitmiyor. İşçi vatandaşın bir işsizlik meselesi vardır. Paralı dinlenme ihtiyacı vardır, tedavisi, çocuğunun sigortası işi vardır.

Bunlar devlet olarak vazife telâkki ettiğimiz şeylerdir. Bunları niçin vazife telâkki ediyoruz? Şunun için yüz sene evvelki 80 sene evvelki devlet iki vazifesi olduğunu zannediyordu: Halkı düşmana karşı korumak ve dahilde asayişi temin etmek! Mektep almak, hastahane kurmak, yol yapmak devletin vazifelerinden sayılmıyordu. Devlet:

«Parası olan okusun, vatandaş hasta ise ben ne karışırım, tedavi olsun, diyor. Ve yolları şirketler yapıyordu. Fakat, biz devleti böyle anlamıyoruz. Nur içinde yatsın. bu gün aramızdan ayrılışının on birinci yılı olan Atatürk'ün çizdiği yoldayız. Kendimizin bir umdesi devletçiliktir.

Devletçilikte, ferdin yapamadığını devletin yapması esastır.

Devlet yalnız maddî asayişi temin etmez, yani adamın adamı vurmasını önlemekle iş bitmiyor. Manevî asayişi temin etmek de vardır. Yani Devlet bir zümrenin başka zümreti istismar etmesini de önleyecektir.

Bu memlekette adam adamı vurmadığı gibi vatandaş kendisini korumak için belinde tabanca taşımadığı gibi zümreler bir birini istismar edemiyecek, mücadele olmıyacaktır. İşte bunun içindir ki kanunlar çıkartıyoruz, çıkartacağız.

İşverene lokavt hakkı tanıyayım da işçileri sokağa mı atsınlar? Çalışan zümreye grev hakkı tanıyayım da kömür havzaların da işleri mi terketsinler?

Arkadaşlar bu bir mücadeledir. Buna lüzum bırakmıyacağız. Bu meselede son defa konuşuyorum. Ben realist olarak, çalışan vatandaşın emniyeti huzuru ve meseleleriile meşgul olacağım. Bizim günlük sokak politikasile uğraşacak vaktimiz yoktur. İşi olmıyanlar gitsinler bununla meşgul olsunlar.

Ben Çalışma Bakanı olmadan evvel de sizin aranızdaydım. Bir sene evvel Sendikalar birliğinin kongresinde bir memleket evlâdı olarak bulunduğumda Çalışma Bakanı olacağımı aklımdan bile geçirmemiştim. Bunu mukaddes tanıdığım şeyler üzerine temin edebilirim. Politika hayatından çekilirsem bile beni yine aranızda göreceksiniz. Ölünceye kadar, bu yolda yürüyeceğim ve daima aranızda olacağım.

Çıkarmak istediğim bazı kanunlar var. Bunda da güçlük çekmiyeceğime inanıyorum. Çünkü Meclis bu davaya müzahirdir. Yaz tatiline gireceği sırada gündeminde bir çok kanunlar varken B. M. M. hepsini geri bırakarak işçilerin ihtiyarlık sigortası kanunu müzakere ve kabul etti. Bu arada bir şahsa daha minnettar olduğumu belirtmek isterim. Bu şahsın adını söyleyeyim.

Bu şahıs, çalışkanlığı ile, vakarı ile, ciddiyetiyle memleketin ve bütün dünyanın gittikçe takdirini kazanan Türk işçisidir işçi vatandaştır.

Milletimiz vakur ve ağır başlı bir milletir. Taşkın hareketlerden hoşlanmaz. Son zamanlarda bazı işçi tezahürleri oldu. Bunlara topluluklarımızın, büyük ekseriyetinizin katılmaması kimsenin gözünden kaçmamıştır. Bu vakarlı tavrınızı muhafaza etmenizi tavsiye edeceğim. Bu devam ettikçe işleriniz kolay olacaktır.

Bunları şunun için söylüyorum:

Zümreleri anlaşmış bir millet olarak yaşamak istiyoruz. Ben bir Türk milliyetçisi olarak. bu memleketin bütün zümrelerinin sükûn içinde yaşamasını lüzumlu görenlerdenim. Fakat, düşmanlarımız olduğunu bilirsiniz. Onlar bizim istemezler. Sessizce aranıza sokulurlar ve Türk işçisini sevimsiz göstermek isterler. Hazırladığımız kanunların Meclisten kolayca çıkması için bana yapacağınız yardım, sizi sevimsiz göstermek isteyenlere karşı dikkatli olmanızdır.

Hasta bir adama en nâdide, en güzel yemekleri verseniz yiyemez. Fakat, nekahat devrine gelince yer, yer doymaz.

Milletler de böyledir. Milletimiz çok şükür bu devrededir. Her sene iki bin köye okul yapılıyor. Okulsuz köyler bir türlü sabredemiyorlar. Halbuki 10 sene 20 sene evvel böyle bir talep yoktu. Samsuna bu sene liman yapılıyor. Mersin feryadı basıyor. Bir sene sonra sıra oraya gelecektir. Ama beklemeye takati yoktur. Her işimizde böyleyiz yalnız, unutmıyalım ki, meselelerin hepsi birden halledilemiyor. Bir sıraya riayet etmek lâzımdır. İkiz çocuklar bile ayni anda doğmuyorlar.

Hergün hedefe doğru yol alıyormuyuz, almıyor muyuz! Buna bakalım. Alıyorsak, onun ferahlığını duyalım ki ileriye doğru daha hızla ilerliyelim. Muhakkak yürüyen bir cemiyetiz. Ancak, meselelerimizin biteceğini zannetmiyelim. Önümüzde daima halledilecek meselelerimiz olacaktır ve olmalıdır. Bütün meselelerimizin halledildiğini kabul ettiğimiz gün cemiyetimiz donmuş bir cemiyet demektir ve ölüme mahkûmdur.

Vaktinizi fazla almak istemem. Var olunuz! Soğolunuz.

KONGREYE DAVET

İstanbul Demir ve Madeni Eşya İşçileri Sendikası Başkanlığından.

Sendikamızın senelik genel kurul toplantısı 20 Kasım 1949 pazar günü saat 13 de Balat Kızılay yeni salonunda yapılacaktır.

Üye arkadaşların teşrifleri rica olunur.

GÜNDEM :

1 — Çalışma raporunun okunması.

2 — Denetim kurulu raporunun okunması,

3 — Hesapların tetkiki ve yönetim kurulunun ibrası

4 — Yönetim denetim ve haysiyet divanı seçimi,

5 — Birlik genel kuruluna delege seçimi,

6 — Dilekler.

HÜRBİLEK
HAFTALIK GAZETE
Sahibi: İstanbul İşçi Sendikaları Birliği
Yazı işlerini fiilen idare eden **Sabahattin Selek**
Basıldığı yer Kenan KUTAY Matbaası İstanbul

Bir grevci ile konuştum

(Baştarafı 2 de)

FABRİKADA TARASSUT ALTINDAYIZ

Fabrikaya dönüşümüzde, ilk önce greve iştirak eden 350 likler arasından birçok kimseler bizi tarassut ediyorlardı. En ufak bir hareketimiz cezayı icabettiriyordu. Grevin nihayetinden sonra 3 ay geçtiği halde vadedilenlerden eser dahi yoktu. Bir daha umumî grev teşebbüs edemezdik.

DAHİLİ GREV

Bu defa en iyi ve randımanlı makinelerde çalışan yine 38 arkadaş günde 1500 çift ayakkabı yapılırken makinelerimizin başından ayrılmadan dahili bir grev tertip ettik. Makineler boşa çalışıyor lüzumsuz yere günde en az 5 kere helâya gidiyor, bir o kadar ve nezle olmadığımız halde burnumuzu siliyorduk. Bu suretle 8 saatlik mesaimiz 4 saate inmişti. Evvelden 1500 çift ayakkabı imâl ederken randıman 500 çift ayakkabıya düşmüştü. Böylece (dahili grev) 2 gün sürdü.

İŞ VERENİN ŞAHSİ TEHDİDİ

Bu durum karşısında işveren bir gün atölyeye geldi. İlk önce sevinmiştik. Gelip şartlarımızı kabul edecek sanıyorduk. Maalesef sükûtu hayale uğradık. Çünkü iş veren 3 arkadaşımızı bilfiil kolundan tutup fabrikadan dışarı attı.

Son ve kat'i yemin eden 38 lerden hiçbirimiz verdiğimiz sözü tutup işi bırakmadık. Bilâkis 1500 çift ayakkabı yerine atölye 1800 çift imâlâta başlamıştı.

KOVULANLAR LÜTFEN İŞE ALINIYOR

Kovulan 8 arkadaş 3 ay sefil olduktan sonra Amele - Teâli Cemiyeti başkanı Hüseyin beyin delâletiile ve yövmiyelerinden 20 şer kuruş tenzil edilerek fabrikaya alındılar.

NETİCE

Fabrka Sümerbanka devredildikten sonra yevmiyeler zamanında verilmeğe zamlar normal suretle tahakkuka başladı Sosyal yardımlar ihdas edildi.

Naci Bilgin derin bir nefes aldıktan sonra ilâve etti:

— Bugün vebundan sonra gelecek günlerde işverenlerle karşı karşıya kalmamalıyız. Devlet daima mutavassıt rolünü elden bırakmamalıdır.

Muzaffer DAYSAL

İş ve işçi bulma kurumu
İş ve işçi arıyanlar

İş yahut işçi arıyorsan İŞ ve İŞÇİ BULMA KURUMU şubelerine müracaat et. Bu şubeler isteğini parasız yerine getirir.

KURUM ŞUBELERİ

Ankara müdürlüğü	Telefon : 13636
İstanbul Müdürlüğü	» 21942
Beyoğlu Ajanlığı	: 41367
Üsküdar Ajanlığı	
Eyüp Kolu	
Bakırköy Kolu	» : 16-104
Beşiktaş Kolu	» : 81849
İzmir Müdürlüğü	» : 4842
Adana Müdürlüğü	» : 1152
Konya Müdürlüğü	» : 191
Eskişehir Müdürlüğü	» : 51
Bursa Müdürlüğü	» 1963
Trabzon Müdürlüğü	» : 110
Samsun Müdürlüğü	» : 340